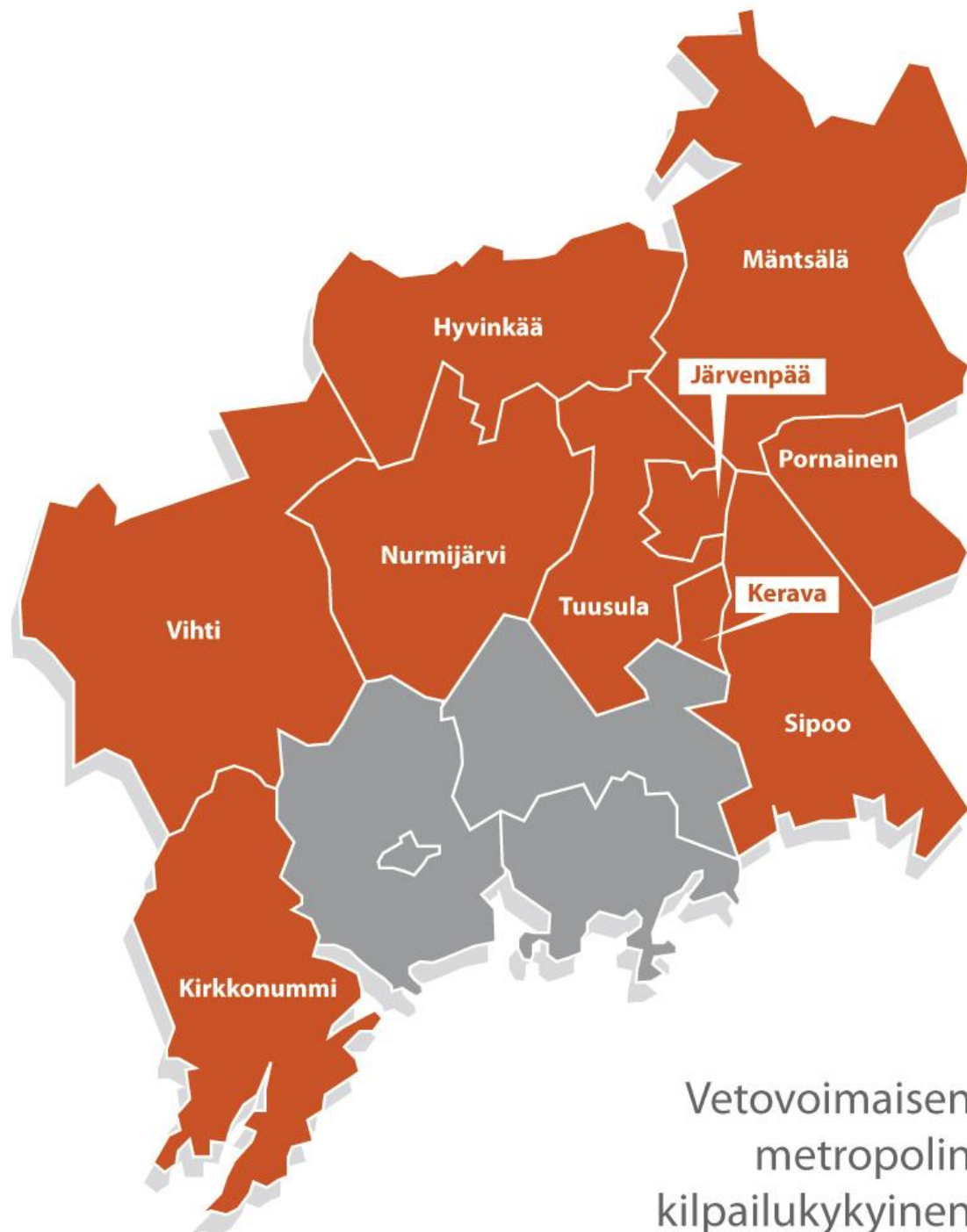

KUUMA-SEUTU LIIKELAITOS

TOIMINTASUUNNITELMA JA TALOUSARVIO 2024

Vetovoimaisen
metropolin
kilpailukykyinen
KUUMA-seutu

SISÄLTÖ

Yhteistyöjohtajan katsaus	3
1. KUUMA-YHTEISTYÖ	4
1.1 KUUMA-yhteistyön tarkoitus ja organisointi	4
1.2 Toimintasuunnitelman ja talousarvion lähtökohdat	4
2. KUUMA-SEUTU JA MUUTTUVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
2.1 KUUMA-kuntien kuvaus	5
2.2 Hallinnon rakenteiden MUUTOKSET	9
2.3 Maankäyttö, asuminen ja liikenne (MAL)	10
2.3.1 Helsingin seudun MAL-suunnittelu	10
2.3.2 Helsingin seudun MAL-sopimus	11
2.3.3 Liikenne	13
2.4 Muut seutuun vaikuttavat suunnitelmat	13
2.4.1 Uusimaa-kaava 2050	13
2.4.2 Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12)	14
2.4.3 Valtion väyläverkon investointiohjelma	15
3. KUUMA-SEUDUN PERUSTOIMINTA	16
3.1 KUUMA-seudun viestintä vuonna 2024	16
3.2 KUUMA-työryhmien toimintasuunnitelmat vuonna 2024	17
3.2.1 Kilpailukyky- ja elinvoimaryhmä (KIKY)	17
3.2.2 Kaavoitusryhmä	18
3.2.3 Asuntoryhmä	18
3.2.4 Liikenneryhmä	19
3.2.5 Ilmastoryhmä	20
3.2.6 Nuorten KUUMA	20
4. KUUMA-SEUDUN HANKE- JA PROJEKTITOIMINTA	21
4.1 NUOTTA – asiakaslähtöinen palveluinnovointi digitalisoituvassa toimintaympäristössä	22
4.2 Elinkeinomarkkinointi	24
4.3 MAL 2023 -suunnittelu	24
5. LIIKELAITOKSEN TALOUS	26
5.1 Liikelaitoksen talousarvio lukuina	26
5.2 Kuntien maksuosuudet 2024	27

YHTEISTYÖJOHTAJAN KATSAUS

KUUMA-seudun kunnat ovat usealla mittarilla arvioituna Suomen parhaimmista. Eri kyselyissä mm. elinvoimaisuus, palvelut, asukastytyväisyys ja halukkuus muuttaa seudulle ovat olleet korkealla tasolla. Nämä yhdistettynä sijaintiimme pääkaupunkiseudun kainalossa tuo meille erityisiä mahdollisuuksia. Hyvät lähtökohdat itsessään eivät kuitenkaan luo menestystä, vaan se vaatii kunnilta näkemystä ja kykyä tehdä oikeita päätöksiä. Tulosten valossa tässä on myös onnistuttu. Kisa kuntien elinvoimaisuudesta on kuitenkin jatkuvaa, missä on huomioitava muutokset toimintaympäristössä.

Yksi merkittävimmistä muutoksista tapahtui vuoden 2023 alussa kunnissa tärkeinä pidettyjen sosiaali- ja terveystalvelujen siirtyessä hyvinvointialueiden vastuulle. KUUMA-kunnat sijoittuvat neljään eri hyvinvointialueeseen, joiden käynnistymistä on leimannut huoli niiden taloudesta ja henkilöstön saatavuudesta. KUUMA-seudulle on tärkeää, että asukkaidemme sote-palvelut ovat jatkossakin toimivia ja laadukkaita.

TE 2024- ja sote-uudistuksen tavoitteet poikkeavat toisistaan. Ns. leveämpien hartioiden sijasta työllisyys- ja elinvoimatehtävät siirtyvät valtiolta kuntien yhdessä muodostamien työllisyysalueiden järjestettäväksi. KUUMA-seudulla ollaan muodostamassa kolmea eri työllisyysaluetta, jotka saavat lopullisen vahvistuksensa valtion päätöksellä alkuvuodesta 2024. Pelkästään tehtävien siirtäminen kunnille vajaassa vuodessa on vaativa operaatio. Toiminnan kehittäminen ja työllisyysalueiden ominaispiirteiden huomioiminen vienevät pidemmän ajan kuten kaikissa tämän kokoluokan muutoksissa. KUUMA-seudulla yhteistyö alueiden ja siellä toimivien kumppanien kesken on välttämätöntä onnistuneen lopputuloksen saavuttamiseksi.

KUUMA-seutu jatkaa yhteistä edunvalvontaa sekä vahvistaa seudun kuntien elinvoimaa ja tunnettuutta keväällä 2022 päätettyjen KUUMA-seudun painopisteiden mukaisesti. Tämä tarkoittaa harkittua osallistumista seudun tai sen yritysten elinvoimaa parantaviin hankkeisiin ja toimenpiteisiin. Yhteistyöllä pyritään myös turvaamaan osaavan työvoiman saanti sekä vahvistamaan KUUMA-seudun veto- ja pitovoimaa seutumme yrityksiin ja asukkaisiin.

Vuoden 2024 alkupuoliskolla tulee KUUMA-kunnissa hyväksyttäväksi MAL-sopimus, jossa sovitaan maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevista panostuksista seutumme kilpailukyvyn ja houkuttelevuuden turvaamiseksi. Sopimusta linjaa loppuvuonna 2023 hyväksytty MAL-suunnitelma, jossa on esitetty seudun kuntien keskeisimpinä pitämät hankkeet.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmaan ei sisälly merkittäviä kuntakenttään kohdistuvia uudistuksia, mitä voi pitää tervetulleena jo mainittuja suuria uudistuksia sulatellessa. Kuitenkin hallitusohjelmaan kirjatulla kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistamisella voi olla suurikin vaikutus KUUMA-kuntien rahoitusasemaan. Kasvuun ja investointeihin nojautuvien kuntiemme kyky selviytyä velvoitteistaan edellyttää niiden huomioimista myös valtionosuuksien perusteissa. Tämä on KUUMA-seudun vuoden 2024 edunvalvonnan kärkihanke.

On myös syytä huomioida hallitusohjelmaan sisältyvä maininta kuntien toimintaedellytyksien vahvistamisesta jatkamalla normien purkamista nykyisestä kuntien tehtäväkentästä. Tarkoitusta varten hallitus käynnistää kuntien normituksen keventämishojelman, johon kytketään kaikki kuntia ohjaava sektorilainsäädäntö. Tavoitteena on kuntien toiminnan ja tehtävien mitoituksen ja toteutustapojen yksityiskohtaisen sääntelyn karsiminen. KUUMA-kunnat suhtautuvat lähtökohtaisesti myönteisen innostuneesti ko. normien keventämishojelmaan.

*Tarmo Aarnio
yhteistyöjohtaja, KUUMA-seutu liikelaitos*

1. KUUMA-YHTEISTYÖ

Keski-Uudenmaan kunnat Tuusula, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä ja Nurmijärvi aloittivat aiempaa laajemman yhteistyön vuonna 2002. Pornainen liittyi KUUMA-seutuun vuonna 2005. Sipoo, Kirkkonummi, Vihti ja Hyvinkää lähtivät mukaan vuonna 2011. Yhteistyön tavoitteena on seudun edunvalvonta-aseman, elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn vahvistaminen.

1.1 KUUMA-YHTEISTYÖN TARKOITUS JA ORGANISOINTI

Kunnat käyttävät ylintä päätösvaltaa KUUMA-yhteistyössä. Kuntalaissa tarkoitetulla, 1.1.2013 voimaan tulleella yhteistoimintasopimuksella, sopijakuntien yhteinen edunvalvonta on järjestetty Keravan kaupungin (isäntäkaupunki) organisaation osana liikelaitosmuodossa.

Keravan kaupunginvaltuusto asettaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan KUUMA-seutu liikelaitoksen johtokunnan, joka toimii Keravan kaupunginhallituksen alaisena kuntalain mukaisena jäsenkuntien yhteisenä toimielimenä. Liikelaitoksen johtoryhmänä toimii KUUMA-komissio. Komission jäseninä ovat KUUMA-kuntien kaupungin- ja kunnanjohtajat sekä liikelaitoksen johtaja. Komissio johtaa KUUMA-yhteistyön operatiivista toimintaa liikelaitoksen johtokunnan linjausten mukaisesti.

KUUMA-yhteistyön kustannukset jaetaan jäsenkuntien kesken asukasluvun perusteella. Vuoden 2024 puheenjohtajakuntana toimii Mäntsälä yhdessä Pornaisten kanssa. Varapuheenjohtajana toimii Sipoo.

1.2 TOIMINTASUUNNITELMAN JA TALOUSARVION LÄHTÖKOHDAT

KUUMA-johtokunta hyväksyy liikelaitoksen toimintasuunnitelman ja talousarvion, jossa esitetään yhteistyön sisältö ja rahoitus. Keravan kaupunginvaltuusto asettaa ja hyväksyy KUUMA-seutu liikelaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet KUUMA-johtokunnan esityksestä.

Liikelaitoksen toimintasuunnitelma ja talousarvio lähetetään vuosittain muihin KUUMA-kuntiin tiedoksi. Taloudenhoitoon liittyvissä asioissa noudatetaan Kuntalain 9 luvun määräysten ohella Keravan kaupungin hallintosääntöä.

2. KUUMA-SEUTU JA MUUTTUVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

KUUMA-seudun kehitykseen vaikuttavat merkittävästi toimintaympäristön muutokset ja seudun omat erityispiirteet. Uudenmaan liiton erityisasiantuntija Johannes Herala kuvaa KUUMA-kuntia erilaisten tunnuslukujen muodossa.

2.1 KUUMA-KUNTIEN KUVAUS ¹

Tilastokeskuksen väestön ennakkotietojen mukaan KUUMA-seudulla asui vuoden 2023 elokuussa 335 165 henkilöä. Edellisen vuoden elokuusta seudun väestö kasvoi 2 800 asukkaalla. Suhteellisesti väestö kasvoi 0,8 prosenttia. Suhteellinen väestönkasvu jäi alle pääkaupunkiseudun 1,9 prosentin kasvun.

KUUMA-seudun väestönkasvusta 25 prosenttia muodostui maan sisäisestä netto-muutosta ja 75 prosenttia nettomaahanmuutosta. Luonnollinen väestönkasvu kääntyi puolestaan 48 henkilön verran negatiiviseksi. Väkiluku kasvoi kaikissa seudun kunnissa lukuun ottamatta Mäntsälää, Pornaista ja Vihtiä. Suhteellisesti väkiluku kasvoi eniten Tuusulassa, Keravalla ja Sipoossa.

Taulukko 1. KUUMA-kuntien väkiluku ja väkiluvun muutos 08/2022–08/2023 (Lähde: Tilastokeskus)

Alue	Väkiluku		Muutos 08/2022–08/2023	
	08/2022	08/2023	Abs.	%
Hyvinkää	46 725	46 889	164	0,4 %
Järvenpää	45 666	46 280	614	1,3 %
Kerava	37 492	38 112	620	1,7 %
Kirkkonummi	40 628	40 983	355	0,9 %
Mäntsälä	20 978	20 909	-69	-0,3 %
Nurmijärvi	44 378	44 616	238	0,5 %
Pornainen	5 022	5 006	-16	-0,3 %
Sipoo	22 286	22 587	301	1,4 %
Tuusula	40 163	40 885	722	1,8 %
Vihti	29 027	28 898	-129	-0,4 %
KUUMA-seutu	332 365	335 165	2 800	0,8 %

¹ Erityisasiantuntija Johannes Herala, Uudenmaan liitto, sivut 5–9, pois lukien taulukko 2: laatija Marjaana Kaskamaa

Taulukko 2. KUUMA-seudun väkiluvun muutos vuoden lopussa vv. 2002–2022 (Lähde: Tilastokeskus)

Alue	Väkiluku		Muutos 2002–2022	
	2002	2022	Abs.	%
Hyvinkää	42 997	46 797	3 800	8,84 %
Järvenpää	36 602	45 630	9 028	24,67 %
Kerava	30 709	37 676	6 967	22,69 %
Kirkkonummi	30 937	40 722	9 785	31,63 %
Mäntsälä	17 203	20 912	3 709	21,56 %
Nurmijärvi	34 791	44 458	9 667	27,79 %
Pornainen	4 339	5 011	672	15,49 %
Sipoo	18 177	22 320	4 143	22,79 %
Tuusula	33 377	40 384	7 007	20,99 %
Vihti	24 732	28 913	4 181	16,91 %
KUUMA-seutu	270 064	332 823	58 959	21,53 %

Laatija: kuntayhteistyön assistentti Marjaana Kaskamaa

Väestö keskimääräistä nuorempaa

KUUMA-seudun väestön ikärakenne on selvästi nuorempi kuin koko maassa keskimäärin. Vuonna 2022 alle 15-vuotiaiden väestöosuus KUUMA-seudulla oli 17,1 prosenttia, kun se koko maassa oli 15,1 prosenttia. 65 vuotta täyttäneiden osuus oli KUUMA-seudulla 19,8 prosenttia ja koko maassa 23,3 prosenttia. KUUMA-kunnista alle 15-vuotiaiden suhteellinen osuus oli korkein Nurmijärvellä ja matalin Hyvinkäällä. 65 vuotta täyttäneiden osalta seudun korkein osuus löytyi Hyvinkäältä ja matalin Pornaisista ja Sipoosta.

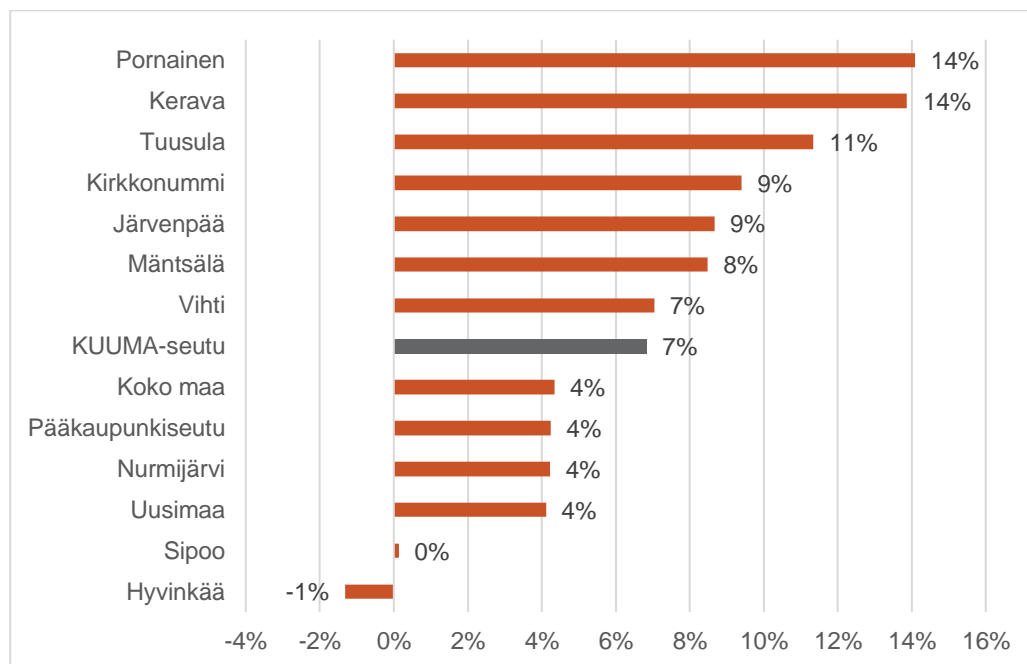
Taulukko 3: Väestön ikärakenne vuonna 2022 (Lähde: Tilastokeskus)

Alue	Alle 15-vuotiaat	15–64-vuotiaat	65 vuotta täyttäneet
Hyvinkää	14,6 %	61,6 %	23,8 %
Järvenpää	16,6 %	63,7 %	19,8 %
Kerava	15,8 %	63,6 %	20,5 %
Kirkkonummi	17,9 %	64,3 %	17,7 %
Mäntsälä	18,5 %	61,2 %	20,4 %
Nurmijärvi	19,0 %	63,3 %	17,7 %
Pornainen	18,3 %	63,5 %	18,3 %
Sipoo	17,5 %	64,2 %	18,3 %
Tuusula	17,7 %	63,6 %	18,7 %
Vihti	17,4 %	61,7 %	20,9 %
KUUMA-seutu	17,1 %	63,1 %	19,8 %
Pääkaupunkiseutu	15,7 %	67,6 %	16,7 %
Koko maa	15,1 %	61,6 %	23,3 %

Työttömien määrä kääntyi kasvuun

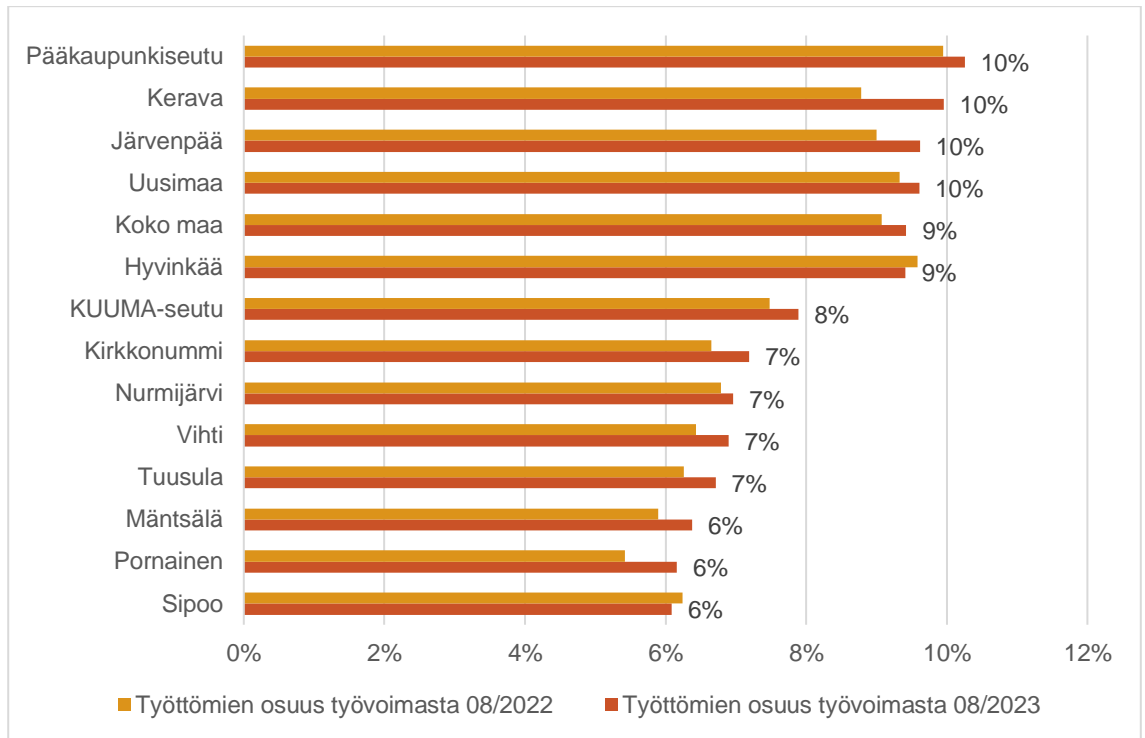
Elokuussa 2023 KUUMA-seudulla oli työttömiä työnhakijoita 13 261. Työttömien määrä kasvoi edellisen vuoden elokuusta 849 henkilöllä (6,8 %). Hyvinkäätä lukuun ottamatta työttömien määrä kasvoi kaikissa seudun kunnissa. Eniten työttömien määrä kasvoi Pornaisissa ja Keravalla.

Kuvio 1. Työttömien määrän muutos (%) elokuusta 2022 elokuuhun 2023 (Lähde: TEM, Työnvälitystilastot)

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli elokuussa KUUMA-seudulla 7,9 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 7,5 prosenttia. Työttömien osuus työvoimasta oli selvästi matalampi kuin pääkaupunkiseudulla ja koko maassa keskimäärin. KUUMA-seudun kunnista osuus oli matalin Sipoossa, Pornaisissa ja Mäntsälässä. Korkein se oli puolestaan Keravalla, Järvenpäässä ja Hyvinkäällä.

Kuvio 2. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta (%) elokuusta 2022 elokuuhun 2023 (Lähde: TEM, Työnvälitystilastot)

Asuntotuotannon vauhti kiihtyi

Vuonna 2022 KUUMA-seudulla valmistui 4 130 asuntoa. Edellisestä vuodesta valmistuneiden asuntojen määrä kasvoi 978 asunnolla. Vilkkainta asuntorakentaminen suhteessa edelliseen vuoteen oli Keravalla, Tuusulassa ja Mäntsälässä.

Taulukko 4. Valmistuneet asunnot Kuuma-seudulla 2015–2022 (Lähde: Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY)

Alue	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Keskiarvo
Hyvinkää	273	288	365	276	344	383	268	282	310
Järvenpää	355	721	1 023	398	429	835	576	649	623
Kerava	162	354	314	663	614	457	280	595	430
Kirkkonummi	438	345	298	450	483	360	671	797	480
Mäntsälä	102	165	134	146	84	141	81	261	139
Nurmijärvi	267	355	356	822	559	484	309	436	449
Pornainen	20	18	14	9	35	14	17	24	19
Sipoo	288	344	170	397	553	393	291	121	320
Tuusula	196	357	282	81	175	527	557	902	385
Vihti	208	140	184	300	174	79	102	63	156
KUUMA-seutu	2 309	3 087	3 140	3 542	3 450	3 673	3 152	4 130	3 310

Suomen talouskasvu edelleen heikkoa

Valtiovarainministeriön syksyn 2023 ennusteen mukaan Suomen talous ei kasva kuluavana vuonna lainkaan. Vuoden ensimmäisellä puolikkaalla talous kasvoi suotuisasti, mutta kasvun ennustetaan hidastuvan vuoden loppua kohden enemmän kuin vielä alkuvuonna ennakoitiin. Ensi vuonna valtiovarainministeriö ennustaa talouden kasvavan 1,2 prosenttia.

Kuluavana vuonna hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt kotitalouksien kulutusta sekä investointeja. Tästä huolimatta palvelusektori on pitänyt talouskasvua yllä. Syksyä kohden teollisuuden tilanne on jatkuvasti heikentynyt ja rakentaminen on jyrkässä laskussa. Myös kuluttajien luottamus talouteen on heikkoa. Vuonna 2024 kysynnän odotetaan kuitenkin piristyvän niin Suomessa kuin maailmantaloudessa, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Myös Suomen investointinäkymät ovat valoisat.

Suomessa työllisyysaste on ollut ennätyskellisen korkealla. Nyt odotukset työllisyyskehityksen osalta ovat kuitenkin kääntyneet laskuun. Työmarkkinoita vaivaavat yhä myös kohtaanto-ongelmat, vaikka tilanne onkin hieman viime aikoina helpottanut. Yritykset raportoivat edelleen vaikeuksista löytää osaavaa työvoimaa tarpeisiinsa, mikä heikentää talouden kasvuedellytyksiä.

Suomen julkisen talouden epätasapaino heikkenee edelleen vuonna 2023. Tulevina vuosina talouskasvun nopeutuminen sekä hallituksen päättämät sopeutustoimet kohentavat julkisen talouden rahoitusasemaa. Tästä huolimatta julkinen talous pysyy merkittävästi alijäämäisenä.

2.2 HALLINNON RAKENTEIDEN MUUTOKSET

Pitkään valmistelussa ollut sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirto kunnilta hyvinvointialueille toteutui vuoden 2023 alusta. Tällä merkittävällä uudistuksella oli myös merkittävät vaikutukset kuntatalouteen sekä henkilöstöön. Toivottavasti siirtymävaiheessa ilmenneet haasteet jäävät väliaikaisiksi ja palvelujen toimivuus ja rahoitus turvataan. Kuntalaisten näkökulmasta sote- ja pelastustoimen palvelut koetaan tärkeimpinä palveluina ja siksi huoli niiden toimivuudesta on edelleen yhteinen, vaikka järjestämisvastuu jaetaankin KUUMA-seudulla neljän hyvinvointialueen kesken.

Työvoima- ja elinkeinopalveluiden siirtäminen pääosin kunnille tai niiden muodostamille työllisyysalueille on parhaillaan valmistelussa. KUUMA-seudun kunnat ovat järjestäytymässä kolmeen työllisyysalueeseen, joiden järjestämisvastuu alkaa vuoden 2025 alusta. Uudistuksella tavoitellaan paikallisen työvoima- ja elinkeinotuntemuksen parempaa hyödyntämistä työllisyyden edistämiseksi. Tämä tarjoaa myös seudun monille koulutuspalvelujen järjestäjille uusia mahdollisuuksia.

Aiemmin erikseen nimetyn metropolipolitiikan sijasta nykyisessä hallitusohjelmassa korostetaan vahvaa kaupunkipolitiikkaa, joka rakentuu valtion ja kaupunkiseutujen väliseen yhteistyöhön. Lokakuussa 2023 perustettiin ns. kaupunkipoliittinen yhteistyöryhmä, jossa ovat edustettuina keskeiset ministeriöt sekä asukasmäärältään suurimmat kaupungit. Yhteistyöryhmän tavoitteena on vahvistaa valtion, kaupunkien ja kaupunkiseutujen vuorovaikutusta ja kumppanuutta, edistää kaupunkiseutujen uudistamis- ja kilpailukykyä, sosiaalista kestävyttä ja kykyä vastata ilmastonmuutoksen haasteisiin sekä kehittää kaupunkiympäristöä.

2.3 MAANKÄYTTÖ, ASUMINEN JA LIIKENNE (MAL)

Helsingin seudulla tehdään laajaa yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) seudullisessa suunnittelussa. Neljän vuoden välein laadittava MAL-suunnitelma kuvaa Helsingin seudun yhteistä tahtotilaa yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kehittämisessä sekä kestäväen kasvun mahdollistamisessa.

MAL-suunnittelu perustuu maankäytön ja asumisen osalta kuntien vapaaehtoiseen yhteistyöhön. Seudullisella liikennejärjestelmäsuunnittelulla sen sijaan on lakisääteinen pohja. Yhteisesti laaditun MAL-suunnitelman pohjalta Helsingin seudun kunnat, valtio ja muut sidosryhmät neuvottelevat maankäytön, asumisen ja liikenteen 12-vuotisen sopimuksen (MAL-sopimus).

2.3.1 HELSINGIN SEUDUN MAL-SUUNNITTELU

Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen näkökulmat yhdistävä MAL 2023 -suunnitelma on valmistunut syksyllä 2023. Suunnitelma on hyväksytty HSL:n hallituksessa ja Helsingin seudun yhteistyökokouksessa (HSYK) 12.9.2023 ja KUUMA-seutu liikelaitoksen johtokunnassa 26.9.2023. Suunnitelmassa esitetään Helsingin seudun maankäytön sijoittuminen, asuntotuotanto ja liikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteet. Suunnitelman tavoitevuosi on 2040, mutta yhteistä näkemystä luodaan aina vuoteen 2060 asti. Suunnitelma ilmaisee kuntien yhteisen tavoitetilan seudun kehityksestä.

MAL-suunnitelma ei ole juridisesti sitova, mutta antaa lähtökohtia kuntien kaavoitukselle, asunto-ohjelmille ja liikennejärjestelmän kehittämiselle. Suunnitelmassa sovitaan yhteen seudullisia ja valtakunnallisia tavoitteita. MAL-suunnitelma tuottaa Helsingin seudun osalta syötettä neljän vuoden välein päivitettävälle valtakunnalliselle liikennejärjestelmäsuunnitelmalle (Liikenne 12). MAL-suunnitelma toimii lähtökohtana Helsingin seudun MAL-sopimusneuvotteluille ja toimii samalla myös pohjana seuraavalle MAL-suunnittelukierrokselle.

MAL 2023 -suunnitelma on valmisteltu tiiviissä seudullisessa yhteistyössä vuosina 2020–2023. Helsingin seudun kunnat ovat vastanneet maankäytön ja asumisen osioiden valmistelusta, HSL vuorostaan Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnittelusta ja MAL-suunnitelman vaikutusten arvioinnista. Suunnitteluun on osallistunut myös muita seudun, maakunnan ja valtion toimijoita. Helsingin seudun MAL-neuvottelukunta ja Helsingin seudun liikennejärjestelmätoimikunta (HLJ-toimikunta) ovat ohjanneet suunnitelman valmistelua ja MAL-projektiryhmä on vastannut suunnittelun käytännön ohjauksesta.

MAL 2023 -suunnitteluprosessi on viivästynyt alkuperäiseen aikatauluun nähden. KUUMA-seutu liikelaitoksen johtokunnan 17.3.2021 hyväksymän MAL 2023 -puiteohjelman mukaan MAL 2023 -suunnitelman oli tarkoitus valmistua ja edetä poliittiseen hyväksymiskäsittelyyn keväällä 2023. Suunnittelun jälkiarviointi oli tarkoitus käynnistää heti suunnitelman valmistuttua. Suunnitelman valmistumisen ja hyväksymiskäsittelyn siirryttyä syksyyn 2023 jälkiarviointi käynnistyy vasta loppuvuodesta ja jatkuu maaliskuuhun 2024 saakka. Myös luottamushenkilöille suunnattu MAL 2023 -seminaari järjestetään vuoden 2024 puolella. Vuoden 2024 aikana työstetään myös suunnitelmassa esitettyjä jatkoselvityksiä ja valmistaudutaan seuraavaan suunnittelukierrokseen (MAL 2027).

2.3.2 HELSINGIN SEUDUN MAL-SOPIMUS

Neuvottelut kaupunkiseutujen MAL-sopimusten päivittämiseksi ovat käynnistyneet syksyllä 2023 valtakunnallisesti ympäristöministeriön koordinoimina. Neuvottelukierroksen valtakunnallisina lähtökohtina toimivat muun muassa hallitusohjelma, voimassa olevat MAL-sopimukset, kansainväliset ilmastopimukset ja valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12). MAL 2023 -suunnitelma toimii Helsingin seudun kuntien yhteisenä tahdonilmaisuna ja pohjana neuvotteluille.

Ehdotukset MAL-sopimusten päivittämisestä poliittista päätöksentekoa varten valmistuvat keväällä 2024. MAL-sopimuksia koskeva valtioneuvoston periaatepäätös on tarkoitus tehdä kesään 2024 mennessä. Tavoitteena on, että MAL-sopimukset valmistuvat ja allekirjoitetaan kesään 2024 mennessä.

Voimassa oleva, lokakuussa 2020 allekirjoitettu Helsingin seudun MAL-sopimus vuosille 2020–2031 perustuu Helsingin seudun 14 kunnan ja valtion yhteiseen tahtotilaan seudun kehittämisestä. Sopimuksessa määritellään tavoitetilä 12-vuotisen sopimuskauden osalta ja konkreettisia toimenpiteitä sopimuskauden ensimmäiselle nelivuotiskaudelle 2020–2023. Sopimuksella vahvistetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä ja suunnitteluyhteistyön jatkuvuutta, kumppanuutta seudun kuntien ja valtion välillä sekä osapuolien sitoutumista seudun kehittämiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

Voimassa olevan sopimuksen toimenpiteet luovat edellytyksiä seudullisesti tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotuotannolle sekä liikennejärjestelmän ja -investointien ja maankäytön yhteensovittamiselle. Sopimuksen lähtökohtana on vuonna 2019 hyväksytty MAL 2019 -suunnitelma.

MAL-sopimuksessa Helsingin seudun kunnat sitoutuvat siihen, että koko sopimuskaudella valmistuu asuntotonttien asemakaavoja yhteensä 6 miljoonaa kerrosneliometriä. Tavoitteena on, että Helsingin seudulle valmistuu 16 500 uutta asuntoa vuodessa kaudella 2020–2023. Tavoitteena on myös, että seudulle on rakennettu vuoteen 2030 mennessä noin 200 000 uutta asuntoa, joista 90 prosenttia sijoittuu seudullisesti ensisijaisesti kehitettävälle maankäytön vyöhykkeille.

Valtio osoittaa kunnallistekniikka-avustusta vähintään 10 miljoonaa euroa vuodessa MAL 2019 -suunnitelman mukaisilla maankäytön ensisijaisilla vyöhykkeillä sijaitseville kohdealueille. Painopiste avustusten kohdentamisessa on täydennysrakentamisessa. Valtio avustaa lisäksi Helsingin seudun julkisen henkilöliikenteen palveluiden järjestämisestä kaudella 2020–2023 arviolta 35 miljoonalla eurolla.

MAL-sopimukseen sisältyy useita liikenteen infrastruktuuria kehittäviä toimenpiteitä. Näihin lukeutuvat muun muassa pääradan kapasiteetin lisäämisen (Pasila - Riihimäki) toinen vaihe, Espoon kaupunkirata, lähijunaliikenteen varikot (ehtona Espoon kaupunkiradan toteuttamiselle), Keravan liityntäpysäköinti, Pisara-radon suunnittelun edistäminen ja seudullisen pikaraitiotieverkon suunnittelun ja toteutuksen edistäminen.

Valtio käyttää seudullisesti kustannustehokkaisiin liikennejärjestelmän parantamishankkeisiin (KUHA) kaudella 2020–2023 yhteensä 15 miljoonaa euroa, joka kohdistuu ensisijaisesti KUUMA-seudun kunnissa toteutettaviin hankkeisiin. Lisäksi valtio osoittaa 15 miljoonaa euroa Espoossa toteutettaviin vastaaviin hankkeisiin.

KUHA-rahoituksen ehtona on, että kunnat käyttävät hankkeisiin vastaavan summan kuin valtio. Hankkeilla tuetaan autojen ja polkupyörien liityntäpysäköintipaikkojen ja -

alueiden toteutusta, tiivistyvän maankäytön edellytyksiä, parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä, torjutaan ja vähennetään melulle altistumista, parannetaan liikenteen turvallisuutta sekä seudun logistiikan toimivuutta.

MAL-sopimuksen toteutumista seuraa sopijaosapuolten edustajien vuosittain kokoontuva seurantakokous, jonka valmistelusta vastaa MAL-sopimussihteeristö. Seuranta-aineiston kokoamisesta vastaa sopijaosapuolista ja seututiedon tuottajista muodostettu työryhmä. Seuranta-aineiston ylläpidosta ja koordinoinnista vastaa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY), joka kokoaa muilta sopijaosapuolilta tarvittavat seurantatiedot MAL-sopimussihteeristön ohjauksessa.

MAL-sopimuksen 2020–2031 kolmas seurantakatsaus on valmistunut syksyllä 2023. Seurannan mukaan asumisen kaavojen kerrosalasta 94 % on sijoittunut MAL 2019 -suunnitelmassa määritellyille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille. Asuntoja on valmistunut vuonna 2022 yhteensä 19 119 kpl, mikä ylittää huomattavasti vuosittaisen 16 500 asunnon tavoitteen.

Kunnat ovat asemakaavoittaneet yhteensä 1,06 miljoonaa k-m² asumiseen tarkoitettua rakennusoikeutta vuonna 2022, mikä vastaa 71 % tavoitteesta. Määrä on huomattavasti pienempi, kuin kahtena ensimmäisenä sopimusvuonna. Hyväksytyjen asemakaavojen asumiseen varattua kerrosalaa on tullut voimaan noin miljoona kerrosneliometriä vuosittain.

Valtion tukeman asuntotuotannon osalta MAL-sopimuksessa asetettua tavoitetta ei ole saavutettu koko seudun tasolla vuosina 2020–2022. Tavoite on ollut 13 683 asuntoa ja valmistuneita asuntoja 11 759 (toteuma 86 %). Osapuolten tulisi yhteistyössä selvittää edellytyksiä nostaa tuetun asuntotuotannon osuutta.

Liikennejärjestelmän toimenpiteet ovat edenneet MAL-seurannan mukaan pääosin hyvin. Seudullisissa toimenpiteissä, muun muassa lähijunaliikenteen varikoiden, raskaan liikenteen palvelualueiden sijaintien sekä Santaradan korvaavan ratkaisun löytämisessä on kuitenkin haasteita.

Seudun KUHA-hankkeet ovat edenneet osittain. KUUMA-seudun nimetyistä hankkeista (22 kpl) on valmistunut kahdeksan. Vuonna 2023 arvioidaan alkavan vielä kahdeksan hanketta. KUUMA-seudun KUHA-hankkeille varattu rahoitus kuitenkin käytetään täysimääräisesti. Osa hankkeista siirretään toteutettavaksi seuraavalla nelivuotiskaudella 2024–2027, mikäli pienhankeohjelma (KUHA) sisältyy neuvoteltavaan uuteen MAL-sopimukseen.

2.3.3 LIIKENNE

KUUMA-seudun seudun liikenteen kärkiteemat ovat keskeisiä edunvalvontakohteita vuonna 2024. Näihin lukeutuvat muun muassa:

- Pääradan kapasiteetin lisäämisen kolmas vaihe (Pasila - Riihimäki)
- Pienhankeohjelma (KUHA) ja liityntäpysäköintihankkeet
- Järvenpää - Nurmijärvi -poikittaisyhteys
- Kriittinen kanta tiemaksuihin ja ympäristövyöhykkeisiin
- Henkilöliikenteen käynnistäminen Kerava - Nikkilä -radalla
- Kehä IV
- Valtatie 25 (Kehä V)
- Kehä III:n (kantatie 50) länsiosan ja Länsiväylän (kantatie 51) Kirkkonummi - Siuntio liikenteen toimivuuden ja liikenneturvallisuuden edistämisen
- Espoo - Salo -oikorata

Liikenteen edunvalvonnalla on huomattava merkitys KUUMA-seudun elinvoimaisuudelle ja vetovoimalle. KUUMA-seutu on kiinteä osa Euroopan metropoliverkoston kuuluvaa Helsingin seutua, jonka tulee olla saavutettavissa niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Toimiva liikennejärjestelmä eri kulkumuotoineen mahdollistaa osaltaan seudun kehittämisen ja tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä.

KUUMA-seutu vastustaa tiemaksujen käyttöönottoa Helsingin seudulla. Valtion suunnasta tarvitaan instrumentteja sähkö- ja kaasuautojen yleistymisen edistämiseksi seudulla. Valtion tulee myös osoittaa nykyistä vahvempaa panostusta valtion väyläverkolle ja kuntien katuverkolle sijoittuviin kävely- ja pyöräväylähankkeisiin, liityntäpysäköintikohteisiin ja joukkoliikenteen tukemiseen.

2.4 MUUT SEUTUUN VAIKUTTAVAT SUUNNITELMAT

Uudenmaan maakuntakaavoitus ja valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnittelu (Liikenne 12) ovat merkittäviä KUUMA-seutuun vaikuttavia suunnitteluelementtejä MAL-suunnittelun ohella. Valtion väyläverkon 8-vuotinen investiointiohjelma on osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimeenpanoa.

2.4.1 UUSIMAA-KAAVA 2050

Kaikki maankäytön keskeiset teemat yhteen kokoava maakuntakaava on valmisteltu vuosina 2016–2020 rinnakkain Uusimaa-ohjelman, maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmien ja Helsingin seudun MAL 2019 -suunnitelman kanssa. Uusimaa-kaava kattaa lähes koko Uudenmaan alueen ja sen aikatahtain on vuodessa 2050. Maakunnan asukasluvun ennustetaan kasvavan 550 000 henkilöllä ja työpaikkamäärän 290 000 työpaikalla vuoteen 2050 mennessä. Uusimaa-kaavan päätavoitteet ovat:

- kasvun kestävä ohjaaminen ja alueiden välinen tasapaino
- ilmastonmuutokseen vastaaminen sekä luonnonvarojen ja luonnon kestävä käyttö
- hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden lisääminen
- kestävä kilpailukyky

Uusimaa-kaava koostuu Helsingin seudun, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan vaihekaavoista, joilla vastataan seutujen erilaisiin tarpeisiin. Seutujen vaihekaavoja ohjaavana taustavisiona toimii oikeusvaikutukseton Uudenmaan rakennesuunnitelma, jossa esitetään kokonaiskuva maakunnan aluerakenteesta vuonna 2050.

Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyi Uusimaa-kaava 2050-maakuntakaavakokouksen 25.8.2020. Tämän jälkeen maakuntahallitus päätti kaavojen voimaantuloa 7.12.2020. Helsingin hallinto-oikeus kielsi välipäätöksellään 22.1.2021 valtuuston hyväksymispäätösten täytäntöönpanon kaavoista jätettyjen valitusten perusteella. Hallinto-oikeuden 24.9.2021 valituksista antaman päätöksen jälkeen kaavakokouksen päätös on tullut voimaan siltä osin kuin valitukset hylättiin.

Uusimaa-kaavan kokonaisuus on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 13.3.2023. Helsingin seudun ja Itä-Uudenmaan kaavoihin ei tullut oikeuskäsittelyssä muutoksia. Länsi-Uudenmaan kaavasta kumoutui oikeuskäsittelyn myötä taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen suunnittelumääräyksen osa, joka ohjaa seudullisesti merkittävää vähittäiskauppaa.

Virallisen kaavaprosessin päätyttyä alkaa kaavan varsinainen toteuttaminen. Kaavakokonaisuus toimii ohjeena alueen kuntien tarkemmille yleis- ja asemakaavoille sekä muulle alueiden käytön suunnittelulle. Uudenmaan liitto arvioi Uusimaa-kaavan ajantasaisuutta ja tulevia kaavatarpeita vuoden 2023 kuluessa erilaisia kyselyitä, kuntakierrosta ja tulevaisuustarkasteluja hyödyntäen.

2.4.2 VALTAKUNNALLINEN LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITELMA (LIIKENNE 12)

Valtioneuvosto on päättänyt Suomen ensimmäisestä valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta (Liikenne 12) vuosille 2021–2032 ja antanut sen selontekona eduskunnalle 15.4.2021. Suunnitelman tarkoituksena on lisätä liikennepolitiikan pitkäjänteisyyttä.

Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään liikennejärjestelmän nykytilaa ja toimintaympäristöä koskeva analyysi, visio liikennejärjestelmän kehittämisestä vuoteen 2050 asti ja liikennejärjestelmäsuunnitelmaa koskevat tavoitteet. Suunnitelma sisältää 12-vuotisen toimenpideohjelman, joka sisältää valtion ja kuntien toimenpiteitä sekä liikennejärjestelmää koskevan valtion rahoitusohjelman.

Suunnitelma perustuu lakiin liikennejärjestelmästä ja maanteistä. Liikenne- ja viestintäministeriö vastaa suunnitelman valmistelusta. Suunnitelma laaditaan jatkossa neljän vuoden välein, aina 12 vuodeksi kerrallaan.

Liikenne 12 -suunnitelman päivittäminen on käynnistynyt syksyllä 2023 voimassa olevan suunnitelman pohjalta. Päivitystyötä ohjaa parlamentaarinen ohjausryhmä. Tietopohjan kehittämiseen ja tietopohjaiseen päätöksentekoon tähtäävää prosessia on tarkoitus kehittää edelleen päivityksen yhteydessä. Suunnitelman toimenpideohjelman valmistellaan vaikutuslähtöisesti Liikenne 12 -tavoitteiden pohjalta. Myös liikennejärjestelmässä tapahtuneiden muutosten aiheuttamat muutostarpeet Liikenne 12 -suunnitelmaan otetaan huomioon.

Liikenne 12 -suunnitelmaluonnos valmistellaan vuoden 2024 alkupuolella vaikutusten arviointia ja laajaa sidosryhmävuorovaikutusta hyödyntäen. Valtakunnallinen lausuntokierros järjestetään syksyllä, minkä jälkeen suunnitelma viimeistellään poliittista päätöksentekoa varten. Suunnitelma on tarkoitus hyväksyä valtioneuvostossa joulukuussa 2024.

2.4.3 VALTION VÄYLÄVERKON INVESTOINTIOHJELMA

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) toimeenpanoa. Investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus rata-, maantie- ja vesiväylä-hankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista.

Liikenneverkon strateginen tilannekuva on yksi tärkeä lähtökohta investointiohjelmalle. Strateginen tilannekuva sisältää kuitenkin enemmän tarpeita, kuin mihin investointiohjelman rahoitustasolla ja ajanjaksolla voidaan vastata. Siksi myös tilannekuvan mukaisia hankkeita joudutaan priorisoimaan tehokkuuden ja vaikuttavuuden perusteella.

Investointiohjelmaa hyödynnetään muun muassa talousarvioesityksen valmistelussa. Investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, kehittämishankkeina toteutettavia isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä perusväylänpidon parantamishankkeita. Jo päätetyt kehittämishankkeet, Digirata sekä merkittävin osa perusväylänpidon toimenpiteistä eivät sisälly investointiohjelmaan.

Investointiohjelma päivitetään vuosittain vastaamaan uusinta Liikenne 12 -suunnitelmaa. Vuosittain investointiohjelmaan lisätään yksi vuosi ja sen mukainen rahoitus. Investointiohjelmaan tulee vuosittaisen päivityksen yhteydessä uusia hankkeita. Hankkeiden kustannustaso on kuitenkin jäänyt korkealle, mikä vaikuttaa investointiohjelmaan mahtuvien hankkeiden määrään.

Investointiohjelma vuosille 2025–2032 laaditaan vielä nykyisen Liikenne 12 -suunnitelman mukaisesti. Investointiohjelman lausuntokierros järjestetään marras-joulukuussa 2023 ja ohjelma viimeistellään alkuvuonna 2024.

3. KUUMA-SEUDUN PERUSTOIMINTA

KUUMA-seutu liikelaitoksen toiminta on jaettu perustoimintaan sekä projekti- ja hanke-toimintaan. Perustoiminta on pääosin edunvalvontaan liittyvää toimintaa, jota kunnat rahoittavat sataprosenttisesti. Myös KUUMA-johtokunnan toiminta on osa perustoimintaa.

KUUMA-seudun perustoimintaan vuodelle 2024 on talousarviossa varattu yhteensä 345 270 euroa, joka kattaa kolmen kokoaikaisen henkilön (yhteistyöjohtaja, liikennesuunnittelija ja kuntayhteistyön assistentti) palkkakulut, kokousten ja seminaarien järjestämisen, asiantuntija- ja konsulttipalvelut, vuokrat sekä talouden, hallinnon ja viestinnän kustannukset.

KUUMA-liikelaitos keskittyy kuntayhteistyön hallinnointiin, edunvalvontaan ja viestintään. Yhteistyötä tehdään kehitysyhtiöiden, elinkeinoelämän ja muiden sidosryhmien kanssa sekä vahvistetaan KUUMA-seudun asemaa ja vaikutusvaltaa seudulla.

3.1 KUUMA-SEUDUN VIESTINTÄ VUONNA 2024

KUUMA-seudun viestintä perustuu johtokunnan vuonna 2022 hyväksymiin yhteistyön painopisteisiin:

- Maankäyttö, asuminen ja liikenne:
- Yhteinen vaikuttaminen lainsäädäntövalmisteluun sekä kuntien rahoitukseen ja tehtäviin.
- Jäsenkuntien näkemysten ja äänen yhteen kokoaminen.
- Alueen elinvoiman ja kilpailukyvyyn edistäminen

Edunvalvonnassa ja vaikuttamistyössä painopistettä siirretään lausuntojen valmistelusta ennakoivaan vaikuttamiseen. Vaikuttamistyössä tiivistetään yhteistyötä alueen kansanedustajien, Uudenmaan liiton, pääkaupunkiseudun sekä muiden Uudenmaan kuntien kanssa. Lisäksi tavoitteena on hyödyntää vaikuttamisessa ja viestinnässä kaikkien KUUMA-seudun toimijoiden jo olemassa olevia verkostoja paremmin.

KUUMA-seudun viestinnän tärkeimpiä kohderyhmiä ovat:

- Poliittiset päättäjät: kansanedustajat, kuntien luottamushenkilöjohto
- Kunnat ja kuntien virkamiehet
- KUUMA-työryhmien jäsenet
- HSL, Uudenmaan liitto ja muut seudulliset toimijat
- Oppilaitokset KUUMA-alueella
- Kuntaliitto
- Media

Viestinnässä pyritään vuorovaikutuksellisuuteen ja sille luodaan soveltuvin osin määrämuotoiset ja vakiintuneet toimintatavat. Vaikuttavuuden turvaamiseksi viestinnällisten kärkeletojen lukumäärä tulee olla rajallinen.

3.2 KUUMA-TYÖRYHMIEN TOIMINTASUUNNITELMAT VUONNA 2024

Vuonna 2024 KUUMA-seudulla toimii viisi työryhmää. Työryhmien tehtävät liittyvät tiiviisti KUUMA-seudun edunvalvontaan ja kilpailukykyyn. Tarvittaessa yhteydenpitoa myös työryhmien ulkopuolella tiivistetään esille tulevien yhteisten tarpeiden pohjalta. KUUMA-seudun nuorisovaltuustot voivat yhdessä nimetä kaksi edustajaa KUUMA-johtokuntaan puhe- ja läsnäolo-oikeudella. Tätä ryhmää kutsutaan Nuorten KUUMAksi. Viime vuosina Nuorten KUUMA ei ole järjestäytynyt. KUUMA-työryhmät ovat:

- Kilpailukyky- ja elinvoimaryhmä (KIKY)
- Kaavoitusryhmä
- Asuntoryhmä
- Liikenneryhmä
- Ilmastoryhmä

Työryhmien puheenjohtajana toimii pääsääntöisesti vuoden 2024 puheenjohtajakunnan eli Mäntsälän edustaja, mutta resurssitilanteen mukaan puheenjohtaja voi olla myös jostain toisesta kunnasta.

3.2.1 KILPAILUKYKY- JA ELINVOIMARYHMÄ (KIKY)

Kilpailukyky- ja elinvoimaryhmän pysyvänä tavoitteena on vahvistaa kuntien välistä yhteistyötä elinkeinoasioissa ja edistää alueen kilpailukykyä Uudellamaalla ja Suomessa sekä voimistaa taloudellisen kehityksen edellytyksiä alueella osaamista, innovaatioita ja investointeja edistämällä sekä tukien toimintaympäristön ja verkostojen uusiutumista ja dynamiikkaa.

KIKY osallistuu seudullisten hankkeiden ohjaukseen. Marraskuussa 2022 alkanut NUOTTA-hanke tukee ensisijaisesti pk-yritysten digitaalista uudistumista. KIKY saa säännöllisesti tilannekatsauksen hankkeen edistymisestä ja KIKYn puheenjohtaja osallistuu hankkeen ohjausryhmän työskentelyyn.

Vuoden 2023 lopussa päättyvällä HRI-hankkeella on saatu hyviä tuloksia KUUMA-seudun sekä täällä toimivien kasvuhakuisten yritysten markkinoinnista. Hankerahoituksen päättyessä toiminnalle tulee hakea vaihtoehtoinen toteutustapa alkuvuoden 2024 aikana.

KIKY pyrkii tiivistämään yhteyksiä Helsingin seudulla jo toimivien kansainvälisten yritysten piirissä ja kartoittamaan niiden kiinnostusta laajentaa toimintaansa KUUMA-seudun alueelle. Investointien houkuttelemisessa korostuu myös pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa hyvin toimivan yhteistyön edelleen tiivistäminen.

Sitran rahoittaman Osaamisen aika -projektin tuloksena syntynyt KUUMA-seudun tilannekuva, jonka pohjalta käynnistetty konkreettinen yhteistyö seudun muiden toimijoiden kanssa jatkuu. Päämääränä on edistää muun muassa osaavan työvoiman saatavuutta sekä seudun pitovoimaa tänne sijoittuneiden yritysten ja niiden työntekijöiden osalta.

3.2.2 KAAVOITUSRYHMÄ

Kaavoitusryhmä toimii KUUMA-kuntien kaavoituksesta ja maankäytön suunnittelusta vastaavien tiedonvaihto- ja keskustelufoorumina. Vuonna 2024 ryhmän tärkeimmät tehtävät ovat:

- järjestää säännönmukaisesti kokouksia, joissa käsitellään mm. KUUMA-kuntien sekä Helsingin seudun ajankohtaisia ja mielenkiitaisia maankäytön suunnitteluhankkeita
- keskustella ja valistaa suunnittelu- ja vuorovaikutuskäytännöistä tavoitteena sujuvoittaa mm. kaavoituksen suunnitteluprosesseja
- kutsua asiantuntijoita esittelemään ajankohtaisia ja mielenkiitaisia maankäytön suunnitteluhankkeita, lainsäädännön uudistamista ja tulkintaa, suunnitteluinnovaatioita jne.
- järjestää tutustumiskäyntejä toimintaympäristönsä mukaisiin kohteisiin
- valmistautuminen uudistettavan maakuntakaavan laatimiseen sekä käynnistyvään Helsingin seudun MAL-suunnittelukauteen.

Kaavoitusryhmän kokoukset järjestetään vuosittain vaihtuvan KUUMA-puheenjohtajakunnan edustajien toimesta. Ryhmän kokoukset järjestetään ensisijaisesti Uudenmaan liiton tiloissa Helsingissä, mutta kuitenkin vähintään yksi ryhmän kokouksista järjestetään puheenjohtajakunnassa.

Kaavoitusryhmä valmistelee KUUMA-kuntien päätöksentekoon lausunnot kaavoitukseen ja maankäytön suunnitteluun liittyvistä asioista sekä ottaa tarvittaessa kantaa KUUMA-kuntia koskeviin seudullisiin maankäytön asioihin. Ryhmä seuraa kaavoituksen ja maankäytön suunnittelun lainsäädännön kehittymistä. Ryhmä voi käynnistää tarvittaessa toimintaympäristönsä mukaisen projektihankkeen (esim. selvitys tai yleispiirteinen suunnitelma), mikäli rahoitus hankkeelle on järjestetty.

Kullakin KUUMA-kunnalla on edustaja tai edustajat Uudenmaan liiton ja KUUMA-kuntien toimintaympäristönsä mukaisissa yhteistyöryhmissä. Ryhmä tekee tarvittaessa yhteistyötä KUUMA-kuntien muiden asiantuntijaryhmien kanssa.

Kaavoitusryhmän kokouksiin osallistuu Uudenmaan liiton edustaja tai edustajia. Niin ikään ryhmä kehittää toimintaympäristönsä puitteissa KUUMA-kuntien ja Uudenmaan liiton yhteistyötä. Kaavoitusryhmä nimeää tarvittaessa jäseniään Uudenmaan liiton ja MAL-suunnitelman eri työryhmiin.

Kaavoitusryhmä tukee tarvittaessa KUUMA-kuntien sopimusneuvottelijoita koskien Helsingin seudun kuntien ja valtion keskinäistä MAL-sopimusta. Ryhmä myös seuraa MAL-sopimuksen toteutumista. Ryhmällä on edustaja tai edustajat Helsingin seudun MAL-seurantatietoryhmässä.

3.2.3 ASUNTORYHMÄ

KUUMA-asuntoryhmä osallistuu KUUMA-kuntien kilpailukyvyyn vahvistamiseen ja yhteiseen edunvalvontaan KUUMA-johtokunnan ja -komission linjausten mukaisesti. Tämä tapahtuu seudullisen vuorovaikutuksen, asuntoasioiden kehittämisen ja ajankohtaisten asioiden seurannan muodossa. Asuntoryhmän kokouksissa ovat kutsutuina Uudenmaan liiton ja Kuntaliiton edustajat sekä säännöllisesti alan asiantuntijoita alustamassa keskustelua.

Asuntoryhmä seuraa asumisen tilannekuvaa KUUMA-seudulla ja käy keskustelua muiden asumisen sidosryhmien kanssa. Seurattavia asioita ovat muun muassa asun-

totuotannon määrä ja laatu, asuntojen hallinta- ja rahoitusmuodot sekä asunnotuotannon poistamiseksi tehtävien kehittämistoimien eteneminen. Vuonna 2024 toiminnassa korostuu erityisesti asuntotuotannon monipuolisuus, laadullinen näkökulma ja huoneistotyyppijakaumien ohjaus yksipuolisen asuntotuotannon ehkäisemiseksi sekä asumisen välimuodon mallien kehittämisen edistäminen. Asuntoryhmä seuraa hallitusohjelman toteutumista ja valmistelee jäsenkunnilta pyydettyjä lausuntoja asumiseen liittyvistä lakiluonnoksista.

Vuonna 2024 asuntoryhmä kohdistaa lisäksi huomionsa asuntotuotannon ohjauksen käytäntöjen yhtenäistämiseen ja alueellisen eriytymiskehityksen torjumiseen KUUMA-kunnissa. Asuntoryhmä pyrkii ratkaisemaan yhteisiä kehittämishaasteita KUUMA-kuntien asuntopoliittisten ohjelmien toimeenpanosta, sosiaalisesta asuntotuotannosta sekä seudun väestökehityksestä.

Asuntoryhmä huolehtii KUUMA-alueen edunvalvonnasta MAL-asumisen ryhmässä. Asuntoryhmä tukee asumisasioiden osalta myös KUUMA-seudun neuvottelijoita, jotka osallistuvat MAL-sopimusneuvotteluihin.

Asuntoryhmä toimii KUUMA-kuntien yhteisenä asuntoasioiden resurssiapuna. Ryhmä edistää seudun näkyvyyttä suhteessa eri sidosryhmiin ja asiantuntijaryhmiin. Ryhmä reagoi ketterästi toimintaympäristön muutoksiin, esimerkiksi hyvinvointialueiden toimintojen mahdollisiin vaikutuksiin kuntien asumisen asioihin. Ryhmä esiintyy yhtenä ja yhtenäisenä asiantuntijaryhmänä ja tuo omia painotuksiaan esille esimerkiksi ympäristöministeriön suuntaan. KUUMA-asuntoryhmä tuo vastapainoa pääkaupunkiseudun omalle työlle.

Ryhmä seuraa lainsäädännön muutoksia ja valmistelee KUUMA-kuntien yhteisiä lausuntoja. Asuntoryhmä toimii ohjausryhmänä sopimuseurannassa KUUMA-kuntien asumisneuvojen verkostolle ja on toiminut ohjausryhmänä Helsingin seudun ASO-yhteistyössä. Uuden asumisoikeuslain myötä ohjaus asukasvalintojen valvontatehtävien ja asumisoikeusmaksun enimmäishinnan vahvistamisen osalta päättyy vuonna 2024 näiden tehtävien siirryttyä ARAlle 1.9.2023 lukien. Asuntoryhmä pyrkii varmistamaan yhteistyössä ARAn ja ASO-toimijoiden kanssa, että KUUMA-kunnat saisivat jatkossakin ASO-asioista riittävän tilannekuvan varautuakseen riittävään uudistuotantoon.

3.2.4 LIIKENNERYHMÄ

KUUMA-seudun liikenteen edunvalvonta, hyvien käytäntöjen jakaminen ja kuntien välisen liikenneyhteistyön kehittäminen kuuluvat liikenneryhmän toiminnan ytimeen vuonna 2024. Kaikki seudun kymmenen kuntaa, KUUMA-seutu liikelaitos ja Uudenmaan liitto ovat edustettuina ryhmässä. Liikenneryhmän sihteerinä toimiva KUUMA-liikennesuunnittelija on osa liikelaitoksen perustoimintaa ja työpanos kohdistuu tasapuolisesti koko KUUMA-seudun hyväksi.

Liikenneryhmän vuoden 2024 edunvalvonnan pääaiheisiin lukeutuvat

- Helsingin seudun MAL-sopimusneuvottelut
- Päättyvän MAL-sopimuksen loppuseuranta liikenteen osalta
- MAL 2023 -suunnitelman jatkoselvitykset
- Liikenne 12 -suunnitelman päivityskierros
- Väyläviraston koordinoima valtion väyläverkon 8-vuotinen investointiohjelma
- KUUMA-kuntien liikenteen kärkihankkeiden edistäminen, mm. pienhankeohjelma

Liikenneryhmä on edustettuna HSL:n koordinoimissa liikenteen seudullisissa yhteistyö- ja seurantaryhmissä sekä Uudenmaan liiton liikenneryhmässä vuonna 2024. KUUMA-liikenneryhmä seuraa myös joukkoliikenteen seudullisen yhteistyön kehittämistä ja on edustettuna Uudenmaan ELY-keskuksen koordinoimassa Keski-Uudenmaan kuntien henkilöliikennetyöryhmässä.

Liikenneryhmän tehtävänä on valmistella KUUMA-seudun yhteiset, liikenteeseen liittyvät lausunnot ja edistää omalta osaltaan seudun liikenneturvallisuuteen liittyvää yhteistyötä. Liikenneryhmä toimii kuntien asiantuntijoiden yhteisenä liikennefoorumina, jonka kautta välittyvä tärkeä asiantuntijatuki täydentää osaltaan kuntien omia resursseja liikenteellisissä kysymyksissä. Ryhmä mahdollistaa kuntien asiantuntijoille hyvien käytäntöjen jakamisen, tuen saamisen omaan työhön, perehtymisen seudun muiden kuntien hankkeisiin ja tiedon saamisen ajankohtaisista asioista.

3.2.5 ILMASTORYHMÄ

Ilmastoryhmän tavoitteena on vahvistaa KUUMA-seudun mainetta ja uskottavuutta alueena, jossa tehdään työtä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumisiksi. Ilmastotyössä ovat mukana kaikki KUUMA-kunnat sekä Uudenmaan liiton ja KUUMA-seudun liikelaitoksen edustajat.

Ilmastoryhmä seuraa KUUMA-seudun ilmasto-ohjelman toteutumista ja raportoi sen edistymisestä. Ryhmässä vaihdetaan tietoa ja kokemuksia ajankohtaisista ilmastoasioista ja hyvistä toimintatavoista.

Ryhmä toimii aktiivisesti Uudenmaan liiton Hiilineutraali Uusimaa 2030 -tiekartan ja Uudenmaan kiertotalouslaakso -hankkeen edistämiseksi. KUUMA-ilmastoryhmä tukee kuntien mahdollisuutta osallistua ilmastotyön toteutukseen ja edistää kuntien yhteisiä hankkeita.

Lisäksi ryhmä käsittelee ja edistää vuoden 2024 aikana seuraavia asioita:

- kuntien energianeuvontaa
- ilmastomuutokseen sopeutumista
- kuntien hiilinieluja

3.2.6 NUORTEN KUUMA

Nuorten KUUMA on ryhmä, joka koostuu KUUMA-kuntien nuorisovaltuustojen edustajista. Sillä on oikeus nimetä kaksi edustajaa KUUMA-johtokuntaan. Ryhmä ei ole kokoontunut viime vuosina ja järjestäytyminen vuoden 2024 osalta on vielä auki.

4. KUUMA-SEUDUN HANKE- JA PROJEKTITOIMINTA

KUUMA-seutu liikelaitoksen hanketoiminta on kehittämistyötä, johon haetaan kuntien maksuosuuksien lisäksi ulkopuolista rahoitusta. Hanketoiminta voi tarkoittaa myös sitä, että KUUMA-kunnat ovat KUUMA-seutu liikelaitoksen kautta, yhteisellä maksuosuudella, mukana jonkun toisen organisaation käynnistämässä hankkeessa.

KUUMA-seudun hanketoimintaan ja projekteihin on vuoden 2024 talousarviossa varattu yhteensä 130 940 euroa. Hanketoiminnasta vastaavat KUUMA-työryhmät sekä NUOTTA-hankkeen osalta Teknologiakeskus TechVilla Oy (www.nuottahanke.fi).

Vuonna 2023 päättyvän HRI-hankkeen jatkon osalta toimintamallin selvittäminen on vielä kesken. Tavoitteena on kuitenkin turvata hankkeesta saadut tulokset ja kokemukset KUUMA-seudun elinvoimaisuuden edistämiseksi.

KUUMA-seutu on myös mukana ilman rahallista panostusta mm. seuraavissa hankkeissa:

- KUUMA-seutu osallistuu Uudenmaan liiton ja CLIC Innovation Oy: koordinoimaan Uudenmaan Kiertotalouslaakso -hankkeeseen (<https://kiertotalouslaakso.fi/>). Hankkeeseen osallistuu työpajojen ja muun yhteistyön kautta Uudenmaan alueen kuntia, yrityksiä, kehitysyhtiöitä, korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia. Tavoitteena kiertotaloustoiminnan vahvistamiseksi on systemisen muutoksen aikaansaaminen, eli muutos sekä kaikilla toiminnan eri sektoreilla että samanaikaisesti rakenteissa ja toimintakulttuurissa.
- KUUMA-seudun Osaamisen aika -tilannekuvafoorumi on Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keudan koordinoima hanke. KUUMA-seudun pitää säilyä jatkossakin elinvoimaisena ja kilpailukykyisenä alueena, joka houkuttelee viihtymään ja investoimaan seudun kunnissa. Siksi kuusitoista alueella toimivaa työelämän, koulutusalan ja julkisen toimijan organisaatiota pohtii osaamiseen, työllisyyteen ja yritysten toimintaedellytyksiin liittyviä näkymiä. Hankkeen rahoittaa Sitra ja sen kesto on 1.10.2021–31.12.2025. Lisätietoja hankkeesta: <https://www.keuda.fi/hanke/kuuma-seudun-osaamisen-aika-tilannekuvafoorumit/>.

4.1 NUOTTA – ASIAKSLÄHTÖINEN PALVELUINNOVointI DIGITALISOITUVASSA TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ

Hankkeen toteutusaika on 1.11.2022–30.6.2025 (2 vuotta 8 kk). NUOTTA – asiakaslähtöinen palveluinnovointi digitalisoituvassa toimintaympäristössä EAKR-hankkeen (Euroopan aluekehitysrahasto) päätavoitteena on tukea ja rohkaista pk-yrityksiä toteuttamaan palveluinnovointia sekä luomaan edellytyksiä asiakaslähtöiselle palveluinnovoinnille ja TKI-toiminnalle tukemalla asiakasymmärryksen parantamiseen liittyvien uudenlaisten teknologioiden, ratkaisujen ja toimintatapojen käyttöönottoa yrityksissä.

NUOTTA-hanke tukee Uusimaa-ohjelman 2022–2025 painopisteen Menestyvä Uusimaa tavoitteita 2.1. (Investointien ja innovaatiotoiminnan edistäminen) sekä 2.2. (Kasvu teknologioista ja palveluista). Hanke on myös Uudenmaan älykkään erikoistumisen strategian uudistuvaa teollisuutta koskevien tavoitteiden mukainen. Lisäksi hanke tukee Resurssiviisas Uusimaa-kattoteemaa ”Uudistuva teollisuus ja innovatiiviset palvelut”. NUOTTA-hanke kohdistuu maakuntien liittojen EAKR-haun ”Innovatiivinen Suomi” -toimintalinjan erityistavoitteeseen ”Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen”.

EAKR-hanke NUOTTA toteutetaan ryhmähankkeena, jossa Teknologiakeskus TechVilla Oy toimii päätoteuttajana ja vastaa hankkeen toimenpiteistä Uudellamaalla. Kanta-Hämeen toimenpiteiden osalta osatoteutuksesta vastaa Hämeen ammattikorkeakoulu ja tämän osatoteutuksen rahoitus tulee kokonaisuudessaan Kanta-Hämeen puolelta. Hankkeen varsinaisena kohderyhmänä ovat uusmaalaiset ja kantahämäläiset teollisuuden pk-yritykset ja näihin liittyvän ekosysteemin palvelualojen pk-yritykset. Hanke edistää tämän kohderyhmän asiakaslähtöistä TKI-toimintaa sekä kasvuhakuista ja työllistävää liiketoimintaa.

Hankkeessa:

- Selvitetään pk-yritysten asiakasymmärryksen nykytila ja tähän liittyvien prosessien kypsyys, sekä palveluinnovointiin liittyvät edellytykset, voimavarat ja potentiaali
- Laaditaan yrityskohtaisia kehityssuunnitelmia asiakasymmärryksen ja asiakaslähtöisen palvelukehittämisen edistämiseksi, ja toteutetaan näitä päämääriä tukevia toimenpiteitä
- Edistetään yritysten käytännön kokeiluja antamalla tukea palveluinnovoinnin pilottiprojekteille palvelukehityksen toimenpiteiden edistämiseksi ja nopeuttamiseksi, sekä tuetaan yritysten asiakaslähtöistä kehittämistä hankkeen toimenpiteillä
- Jaetaan seminaareissa, webinaareissa ja hankkeen verkkopalvelussa tietoa ja kokemuksia asiakaslähtöisen palvelukehityksen, palveluinnovoinnin ja asiakasymmärryksen parantamisen ja hyödyntämisen toteutuksista, menetelmistä, ja ratkaisuista

TechVillan hanketoteutuksen kustannuksiin on haettu Uudenmaan liitolta rahoitusta 70 % ja 24,36 % KUUMA-seudun kunnilta. Loppuosa rahoituksesta tulee Teknologia-teollisuuden 100-vuotissäätiöltä (noin 4,7 %) ja Teknologiakeskus TechVilla Oy:n omarahoituksesta. Hankkeeseen mukaan lähtevät yritykset osallistuvat myös hankkeen toimenpiteiden kustannuksiin, mikäli toimenpiteisiin joudutaan poikkeuksellisesti käyttämään TechVillan ulkopuolisia resursseja esimerkiksi erityisosaamisen järjestämisen vuoksi. Hankkeen aikana kertyneet pitämättömät lomakertymät tullaan laskuttamaan KUUMA-seutu liikelaitokselta hankkeen päättyessä vuonna 2025. Pitämättömät lomakertymät eivät ole tukikelpoisia eivätkä siten sisälly hankerahoitukseen.

Hankkeen edistymisestä raportoidaan säännöllisesti kilpailukyky- ja elinvoimaryhmälle, KUUMA-komissiolle ja -johtokunnalle.

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä:

Yhteensä €		Osuus %
1. Haettava EU- ja valtion rahoitus	448 880	70,00 %
2. Omarahoitus: Kuntarahoitus	2 186	0,34 %
3. Kuntarahoitus	156 224	24,36 %
4. Muu julkinen rahoitus	0	0,00 %
5. Yksityinen rahoitus	34 000	5,30 %
Rahoitussuunnitelma yhteensä	641 290	100,00 %

Rahoituksen yhteenveto ja jakautuminen vuositasolla:

Rahoitus	2022	2023	2024	2025	Yhteensä	Osuus
Haettava EU- ja valtion rahoitus	12 605	174 460	180 581	81 234	448 880	70,00 %
Kuntarahoitus, KUUMA- kunnat	4 387	60 718	62 848	28 271	156 224	24,36 %
TechVillan omarahointus	174	849	879	284	2 186	0,34 %
Yksityinen rahoitus (*)	842	13 215	13 678	6 265	34 000	5,30 %
<i>Rahoitus yhteensä</i>	18 008	249 242	257 986	116 054	641 290	100,00 %
<i>Julkinen rahoitus yhteensä</i>	17 166	236 027	244 308	109 789	607 290	94,70 %
<i>Julkinen tuki yhteensä</i>	16 992	235 178	243 429	109 505	605 104	94,36 %

(*) Hankkeen yksityinen rahoitus koostuu Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiön myöntämästä rahoituksesta (30 000 euroa) ja asiakasrahoituksen varovaisuusperiaatteella arvioidusta kertymästä.

Alkuvaiheessa hankkeelle toteutettiin kotisivut (www.nuottahanke.fi) ja laadittiin viestintäsuunnitelma. Hankkeelle luotiin myös pk-yritysten asiakaslähtöisen kehittämisen nykytila-analyysin arviointityökalu sekä laadittiin viestintämateriaaleja hankkeen markkinointia ja asiakashankintaa varten.

Hankkeen varsinaiset asiakastoimenpiteet käynnistyivät maaliskuun alussa 2023 ensimmäisillä nykytila-analyysillä. Asiakashankinta kohdistui ja kohdistuu jatkossakin lähes kokonaan Uudenmaan KUUMA-alueen kuntien pk-yrityksiin. TechVilla vastaa asiakashankinnasta itse, ja asiakashankinta tapahtuu pääasiassa puhelimitse, ja hanke-esittelyistä pyritään sopimaan henkilökohtaisesti. Tämän lisäksi TechVilla tekee kaikkien KUUMA-seudun kuntien kanssa viestinnällistä ja muuta yhteistyötä, jotta hankkeesta potentiaalisesti hyötyvät yritykset pääsisivät hankkeen piiriin.

NUOTTA-hankkeen tavoitteena on saada aikaan hankkeen toteutusaikana 30.6.2025 mennessä yhteensä 48 nykytila-analyysia (hankevaihe 1), 15 kehityssuunnitelmaa tai kehitystoimenpidettä (hankevaihe 2), ja 5 tukitoimenpidettä asiakkaan kehitysprojektille tai pilottiprojektille (hankevaihe 3).

NUOTTA-hankkeen teemoja tukeva webinaarisarja käynnistyi maaliskuussa 2023. Webinaareja järjestetään noin kuukausittain, jolloin hankesuunnitelmassa tavoitteeksi asetettu 15 webinaarin kokonaismäärä saavutetaan hyvissä ajoin. Hankkeen resursien salliessa webinaarisarjaa voidaan myös jatkaa tavoitteen toteuduttua. Tähänastiset webinaarit ovat käsitelleet mm. tiedolla johtamista, data-analytiikkaa, palvelumuotoilua, asiakaskokemusta, toimintaympäristöä koskevan tiedon keräämistä ja hyödyntämistä, sekä älykkään liikenteen kehitysnäkymiä ja mahdollisuuksia.

NUOTTA-hankkeen eteneminen vuonna 2024

Hankkeen toteutus on ensimmäisen toimintavuoden aikana edennyt kypsään vaiheeseen siten, että hankkeen toimintamallit ja työpaketit on suunniteltu, testattu ja otettu käyttöön, ja hankkeen henkilöstö tuottaa vakiintunein tavoin pk-yrityksille hankesuunnitelman mukaisia toimenpiteitä. Hankkeen tehtävät keskittyvät vuonna 2024 uusasiakashankintaan ja yrityskohtaisiin toimenpiteisiin, joiden suhteen hanke on siis hie- man edellä suunniteltua aikataulua. Lisäksi NUOTTA-hankkeen tuella tullaan toteut- tamaan asiakaslähtöisen kehittämisen pikaopas pk-yrityksille, ja tämän julkaisun val- mistelu käynnistyy vuoden 2024 aikana.

Vuonna 2024 NUOTTA-hankkeen webinaarien teemoissa huomioidaan erityisesti ke- hittämiseen liittyviä erilaisia sovellus- ja ratkaisualueita. Näitä voivat olla mm. kehittä- mistä tukevat ICT-ratkaisut, tekoälysovellukset, automatisaatio, robotiikka, sekä mm. edellisiin liittyvä muutosjohtaminen ja toiminnan parantaminen. Lisäksi hanke toteut- taa tai osallistuu vuoden 2024 aikana hankesuunnitelmaan liittyvään yhteiskehittämi- sen työpajoihin ja muihin tilaisuuksiin. Hanketta Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä toteuttavat TechVilla ja HAMK edistävät näitä toimenpiteitä yhteistyössä.

4.2 ELINKEINOMARKKINOINTI

Vuonna 2018 osana KASKI-hanketta käynnistetty, seudun kansainvälistä markkinoin- tia tekevä ja investointien houkutteluun tähtäävä, Helsinki Ring of Industry (HRI) -toi- mintamalli on toiminut kilpailukyky- ja elinvoimaryhmän ohjauksessa. HRI:n toiminta- muotoja ovat olleet mm. osallistuminen messutapahtumiin, omien verkkosivujen yllä- pito sekä jatkuva toiminnan kehittäminen. Kansainvälisen markkinoinnin rinnalla teh- dään työtä seudun tunnettuuden lisäämiseksi myös kotimaassa ja ylläpidetään tiivistä yhteistyötä pääkaupunkiseudun kanssa.

HRI-hanke päättyy vuoden 2023 lopussa. Hanketta on pidetty onnistuneena ja toimin- nan vakiinnuttamiselle tulisi löytää toteutus- ja rahoituskanavat viimeistään vuoden 2024 alkupuoliskon aikana. KUUMA-seudun yhteiseen elinkeinomarkkinointiin vara- taan yhteensä 60 000 euroa, josta osa voidaan osoittaa mahdolliseen HRI-toiminnan siirtymävaiheen turvaamiseen.

4.3 MAL 2023 -SUUNNITTELU

Helsingin seudun kuntien ja valtion välisessä MAL-sopimuksessa vuosille 2020–2031 on sovittu, että kunnat ja HSL yhdessä valtion viranomaisten kanssa päivittävät yhteistyössä MAL-suunnitelman sopimuskautta 2024–2035 varten. Osapuolet sitoutu- vat varaamaan suunnitelman laatimiseen tarvittavat henkilö- ja muut resurssit. MAL 2023 -suunnitelman valmistelu käynnistyi keväällä 2020 ja MAL-puiteohjelman mukaan suunnitelman oli tarkoitus valmistua päätöksentekoa varten keväällä 2023. MAL 2023 -suunnitelman valmistuminen ja poliittinen hyväksymiskäsittely kuitenkin viivästyivät syksyyn 2023, mikä vaikuttaa osaltaan myös MAL-suunnittelun jatkotoi- menpiteiden aikatauluun ja toteutukseen.

KUUMA-seutu osallistuu MAL 2023 -suunnittelun maankäytön ja asumisen osioiden asiantuntijaselvitysten kuluihin ja yleiskustannuksiin kuntien asukaslukujen suh- teessa. Henkilöstökustannuksia KUUMA-seudulta ei peritä. KUUMA-seutu tekee maankäytön ja asumisen osalta valmistelussa tiivistä yhteistyötä Uudenmaan liiton kanssa.

KUUMA-seudun kymmenen kunnan yhteenlaskettu osuus maankäytön ja asumisen osioiden kustannuksista on noin 40 800 euroa suunnittelukauden 2021–2023 osalta. Lisäksi vuodelle 2024 varataan 10 000 euroa MAL 2023 -suunnittelun jatkotoimenpiteille, yhteistyölle, selvityksille ja kehittämiselle.

Maankäytön ja asumisen osioiden kustannukset peritään KUUMA-seudulta keskitetysti. Helsingin kaupunki laskuttaa vuosittain KUUMA-seudun yhteenlasketun kustannusosuuden KUUMA-seutu liikelaitokselta ja vastaavasti kustannusosuudet kohdistetaan kaikille kymmenelle KUUMA-kunnalle asukaslukujen suhteessa KUUMA-kuntaosuuksissa.

MAL 2023 -suunnitelman liikenneosion valmisteluun ja kustannuksiin osallistumisesta on solmittu HSL:n, KUUMA-seutu liikelaitoksen ja HSL-kuntayhtymään kuulumattomien KUUMA-kuntien välille yhteinen sopimus. KUUMA-seutu liikelaitos osallistuu sopimuksen myötä MAL 2023 -valmistelutyöhön koordinoivassa roolissa, mutta ei osallistu kustannuksiin. Solmitun sopimuksen pohjalta HSL laskuttaa HSL-kuntayhtymään kuulumattomia KUUMA-kuntia suoraan asukaslukujen suhteessa, joten kuntien kustannusosuudet eivät ohjaudu KUUMA-seutu liikelaitoksen ja KUUMA-kuntaosuuksien kautta. HSL-kuntayhtymään kuuluvien KUUMA-kuntien rahoitusosuus tulee HSL:n kautta.

MAL 2023 -suunnitteluprosessin päättyessä KUUMA-seutu valmistautuu myös seuraavaan MAL-suunnittelukierrokseen (MAL 2027) ja jatkaa tiivistä yhteistyötä Uudenmaan liiton kanssa maankäytön ja asumisen teemojen kysymyksissä.

5. LIKELAITOKSEN TALOUS

KUUMA-kunnat osallistuvat talousarvion mukaisiin yhteistyön kustannuksiin ja vastaavat varoista ja veloista talousarvion laadintavuotta edeltävän vuodenvaihteen asukaslukujen suhteessa. Edellisen tilikauden alijäämä/ylijäämä voidaan ottaa huomioon seuraavan tilikauden kuntien rahoitusosuuksissa edellisen tilikauden rahoitusosuuksien suhteessa.

5.1 LIKELAITOKSEN TALOUSARVIO LUKUINA

Toiminnan kustannuksina otetaan huomioon kaikki toiminnasta välittömästi aiheutuneet kustannukset sekä mahdollinen yleiskustannuslisä. Yleiskustannuslisä kattaa toiminnan ylläpitämisestä ylläpitäjälle aiheutuvia muita kustannuksia, kuten ylläpitäjän kaikille toimielimille yhteisistä hallinto- ja tukipalveluista koituvat kustannukset. Toiminnan kustannuksiin mahdollisesti lisättävästä yleiskustannuslisästä sopii liikelaitos ja Keravan kaupunki erikseen. Yleiskustannuslisän määrä tarkistetaan yhteisesti sopimalla vastaamaan todellisia kustannuksia.

Toiminnan kustannuksiin ei lasketa mukaan KUUMA-johtokunnasta aiheutuvia kustannuksia, kuten kokouspalkkioita, ansionmenetykskorvauksia, matka- ja seminaarikuluja tai vastaavia. Edellä mainitut kulut maksaa kukin sopijakunta itse omien palkkiosääntöjensä mukaisesti.

KUUMA talousarvio	TA 2023	TA 2024
KUUMA-yhteistyön johtaminen: yhteistyöjohtaja, kuntayhteistyön assistentti, liikennesuunnittelija. Toimielinten kokoukset, seminaarit, viestintä, sähköiset palvelut KUUMAn nettisivut. KUUMAn yleinen hallinto. Ostot: konsultti- ja asiantuntijapalvelut, materiaalikulut. Tilavuokrat ja muut kiinteät laite- ym. kulut.	366 890 €	345 270 €
KUUMA-liikelaitoksen johtokunta: Johtokunnan kokoukset ja seminaarit ja niihin liittyvät toiminnot ja järjestelyt.	18 000 €	25 000 €
KUUMA-hankkeet	116 320 €	130 940 €
Yhteensä	501 210 €	501 210 €

Talousarvion muutosten vertailu edelliseen vuoteen

	2023	2024	muutos / €	muutos / %
Perustoiminta	366 890	345 270	-21 620	-5,89 %
Johtokunta	18 000	25 000	7 000	38,89 %
Hankkeet	116 320	130 940	14 620	12,57 %
Yhteensä	501 210	501 210	0	0,00 %

Hankkeet ja projektit 2024	Hanke yhteensä €	TA 2024	TA 2025
NUOTTA-hanke (EAKR rahoitus)	156 224 € 2 vuotta 8 kk	60 940 €	27 587 €
Elinkeinomarkkinointi (v. 2023 loppuun asti nimellä HRI, proj. 7017)		60 000 €	
MAL 2023		10 000 €	
Hankkeet ja projektit yhteensä		130 940 €	

5.2 KUNTIEN MAKSUOSUUDET 2024

Sopimuskunnat maksavat talousarvioon perustuvat maksuosuudet liikelaitoksen isäntäkunnalle kaksi kertaa vuodessa. Kaikki KUUMA-kunnat osallistuvat kuntaosuuksiltaan kaikkiin toimintasuunnitelmaan ja talousarvioon sisältyviin hankkeisiin.

KUUMAN perustoiminta ja johtokunta/Kuntien maksuosuudet 2024

Kunta	Laskentaperuste		KUUMA johtokunta	KUUMA perustoiminta	KUUMA hankkeet	KUUMA kaikki kulut yht.
	Väkiluku	Maksu-				
	31.12.2022	osuus-%				
			7110	7120	7130	7110, 7120, 7130
			25 000,00	345 270,00	130 940,00	501 210,00
Hyvinkää	46 797	14,06	3 515,16	48 547,13	18 410,98	70 473,27
Järvenpää	45 630	13,71	3 427,50	47 336,48	17 951,86	68 715,84
Kerava	37 676	11,32	2 830,03	39 085,02	14 822,58	56 737,63
Kirkkonummi	40 722	12,24	3 058,83	42 244,93	16 020,94	61 324,71
Mäntsälä	20 912	6,28	1 570,80	21 694,07	8 227,25	31 492,13
Nurmijärvi	44 458	13,36	3 339,46	46 120,65	17 490,77	66 950,88
Pornainen	5 011	1,51	376,40	5 198,40	1 971,44	7 546,24
Sipoo	22 320	6,71	1 676,57	23 154,73	8 781,19	33 612,48
Tuusula	40 384	12,13	3 033,44	41 894,29	15 887,97	60 815,70
Vihti	28 913	8,69	2 171,80	29 994,30	11 375,02	43 541,12
yhteensä	332 823	100,00	25 000,00	345 270,00	130 940,00	501 210,00

Hankkeet ja projektit/Kuntien maksuosuudet 2024

Kunta	Laskentaperuste		KUUMA HANKKEET (7130)			TA 2024
	Väkiluku	Maksu-	NUOTTA	Elinkeinomarkkinointi	MAL-suunnittelu	yhteensä
	31.12.2022	osuus-%				
			7024	7017	7021	
			60 940,00	60 000,00	10 000,00	130 940,00
Hyvinkää	46 797	14,06	8 568,55	8 436,38	1 406,06	18 410,98
Järvenpää	45 630	13,71	8 354,87	8 225,99	1 371,00	17 951,86
Kerava	37 676	11,32	6 898,49	6 792,08	1 132,01	14 822,58
Kirkkonummi	40 722	12,24	7 456,21	7 341,20	1 223,53	16 020,94
Mäntsälä	20 912	6,28	3 828,99	3 769,93	628,32	8 227,25
Nurmijärvi	44 458	13,36	8 140,27	8 014,71	1 335,79	17 490,77
Pornainen	5 011	1,51	917,52	903,36	150,56	1 971,44
Sipoo	22 320	6,71	4 086,80	4 023,76	670,63	8 781,19
Tuusula	40 384	12,13	7 394,32	7 280,27	1 213,38	15 887,97
Vihti	28 913	8,69	5 293,98	5 212,32	868,72	11 375,02
yhteensä	332 823	100	60 940,00	60 000,00	10 000,00	130 940,00

**Hyvinkää - Järvenpää - Kerava - Kirkkonummi
Mäntsälä - Nurmijärvi - Pornainen - Sipoo - Tuusula - Vihti**